

Calçots i calçotades: compte amb els gossos!

12/2008 - Ciència Animal.

Tot i les innegables particularitats de cultiu i gastronòmiques que fan dels calçots un àpat de temporada molt valorat, saludable, distintiu i estimat entre els catalans, no s'hauria d'oblidar que continuen sent cebes. I és que encara hi ha força persones que desconeixen que cebes, alls i altres representants de la família de les liliàcies, que nosaltres mengem habitualment sense problemes, poden resultar tòxics i fins i tot letals per molts animals domèstics, entre els que es troben els gossos i els gats. En les populars calçotades, on moltes vegades estem acompanyats dels nostres gossos, els propietaris haurien de vigilar de no deixar a l'abast dels animals els calçots o restes d'ells, ja que el seu gust dolcenc pot resultar atractiu per alguns individus afamats o curiosos.

Els principis actius orgànics sofrats dels calçots són responsables de la seva capacitat oxidativa en algunes espècies animals que es manifesta per anèmia hemolítica i aparició de cossos de Heinz en els eritròcits.

No hauria de passar, però moltes vegades en toxicologia veterinària ens trobem que el desconeixement és l'excusa per a no poques intoxicacions amb les que els professionals de la salut animal hem de fer front. Les cebes (*Allium cepa*) i els alls (*A. sativum*) són ingredients tradicionals en la cuina mediterrània, i sovint molt autors n'han remarcat les seves propietats nutritives i fins i tot medicinals. I sense negar que les tenen, no és menys cert que això s'aplica només quan fem referència a la nostra espècie: des de fa ja dècades, és ben conegut que aquests i altres representants de la família de les liliàcies poden resultar tòxics per a gossos, gats, cavalls, vaques, ovelles o cabres.

Els calçots es promocionen freqüentment, amb l'objectiu d'incentivar-ne el consum i el turisme, com unes cebes tan especials que gairebé han perdut la condició de tals. Però la realitat és un altre, ja que encara contenen concentracions gens menyspreables dels mateixos principis actius orgànics sofrats que, en les varietats de cebes més clàssiques i cultivades de la manera més tradicional, són responsables de la seva característica olor i gust però, també, de la seva capacitat oxidativa en algunes espècies animals que es manifesta per anèmia hemolítica i aparició de cossos de Heinz en els eritròcits. I així recentment ho hem demostrat amb la publicació en una revista internacional de dos episodis d'intoxicació independents en gossos, que van ingerir una quantitat desconeguda -però suposadament petita- de restes de calçots. Els animals es van recuperar de la intoxicació, però tenint en compte que el tractament que es pot realitzar és només simptomàtic, va ser un mal tràngol per a ells i també pels seus propietaris.

Els calçots mantenen els principis actius de les cebes més tradicionals, i que fan que la seva ingestió pugui resultar problemàtica en gossos.

Que nosaltres puguem afartar-nos de calçots sense més problemes que els derivats d'un empatx, no significa que altres espècies animals siguin tan tolerants. Tot depèn de les característiques genètiques i de les dosis, òbviament, però amb els animals millor no fer experiments si no n'estem segurs que no els hi farà mal. Mantenir-los allunyats de calçots i altres cebes, igual que d'alls, cacau, xocolata, alcohol, raïm, panses o nous de Macadàmia, és el millor consell que els professionals podem donar per evitar accidents i ensurts.

R. Guitart, C. Mateu, A. López i Agulló i J. Alberola

Departament de Farmacologia, de Terapèutica i de Toxicologia

Universitat Autònoma de Barcelona, i Hospital Veterinari del Maresme i Serveis Veterinaris de Mataró

Heinz body anaemia in two dogs after Catalan spring onion ("calçot") ingestion: case reports. Guitart, R.; Mateu, C.; López i Agulló, A.; Alberola, J. VETERINARI MEDICINA, 53 (7): 392-395, JUL 2008.

Tòxics, verins, drogues i contaminants. Vol. I: un recorregut per la toxicologia i el món que l'envolta. Guitart, R. SERVEI DE PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA, JUL 2008.

Tòxics, verins, drogues i contaminants. Vol. II: un segon tomb pel fascinant món de la toxicologia. SERVEI DE PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA, SET 2008.